

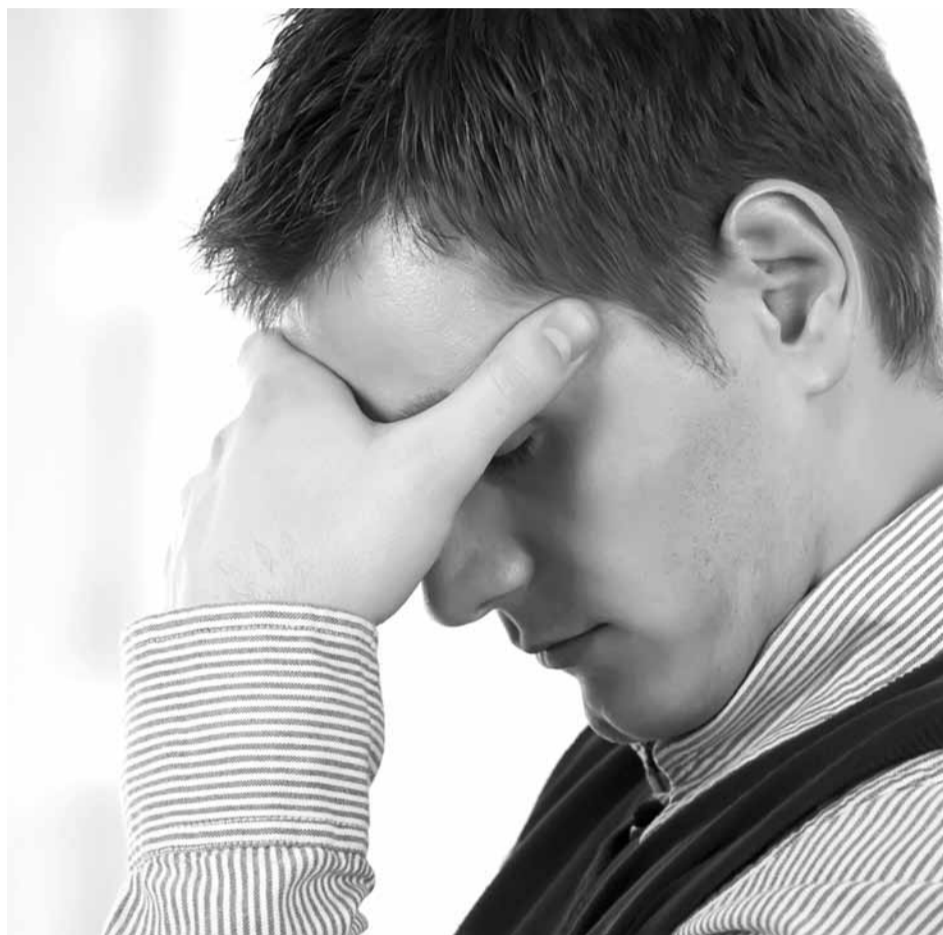
Бу дюньяда сен кимсен?

АГЪМАТ ГЪАЖИ АБДУЛАЕВ

ДР-НИ МУФТИСИ

Аллагъга къуллукъ этивде эки-юзлюкден нечик арчылма бола? Бизин ишлерибизде бет гёрдю болмас учун нечакъы къаст этебиз? Тюз ёлда нечик токътама бола? Булай сораулар бизин яшавубузда кеп тувулуна. Шолар мени де тезден берли ичимни бушдура эди. Шону гъарибизге етишдирмек учун узакъ заман ойлашдым, ва ким герти бусурманланы келпетине къыйышывлу болмакъ учун къаст эте буса, озюнню ойларын ва ишлерин анализ этме болсун учун язма токъташдым. Бизин гъарибизге заманда бир озюбюзню гъалыбызны гъакъында ойлашып къарамакъ бек гъажатлы. Яшавубузну яхшылашдырмакъ ва бизге язылган нормалагъа къыйышывлу болмакъ учун, озюбюзге шолай четим сораулары берме тюше.

4-5 БЕТ

КЪЫЛЫКЪ

Озюн оър гёрегенлеге насигъат

Гъей бусурманлар, бары да затны гъакъында юрегигиз булан ойлашыгъыз – бар бары да затны гёргенде Аллагъга макътав этигиз. Аллагъ яратган затны сансымай нечик боласыз? Аллагъ яратган затланы гёзлеригиз ва юрегигиз булан оър этигиз. Билигиз, мюрит оърлюкlege етишмес башгъа адамларда кемчиликлени гёре буса. Адамланы кемчиликлерин гёреген гъалдагъы мюрит, озюн малайиклени, пайхаммарланы, валилени даражасына етишгенче озюн тарбиялажакъ ва тетекейсиз болгунча юртежек адамда гъажатлы.

5 БЕТ

БИЛМЕГЕ ЯХШЫ

Дин – насигъатдыр

Бусурманлар, билигиз, дин – насигъатдыр. Шо гъакъда гъадисде булай айтыла:

«Дин – насигъатдыр, таза юрекликдир». Асгъабалар Пайхаммаргъа ﷺ: «Гъей, Расуллагъа ﷺ кимге багъыпдыр?» – деп сорау бере. Пайхаммар ﷺ булай жаваплана: «Аллагъга, Къуръангъа, Аллагъны Элчисине ﷺ, бусурманланы башчыларына ва бары да бусурманлагъа багъып».

4 БЕТ

ВАЪЗА

Борчну гъакъында

Гъюрметли дин къардашларым ва къызардашларым! Бугюн борч булан байлавлу бир-нече масъалаланы баян этмеге сюемен. Бу гюнлерде кеплер бар борчгъа акъча да алып, шону къайтармай юрюйгенлер, бирлерини гъатта къайтармагъа хыялы да болмай. Бирлерини борчларын ата-анасы телейлер, башгъаланыкин къатынлары телейлер. Бирлери буса, борчун къайтармаган кюйде оьлюп гетелер. Борч булан ойнама яраймы?! Шо гъакъда энни айтарбыз, Аллагъ буюрса.

Биринчилей, борчгъа бермек булан Аллагъны янындан адам нечик зувап алагъанны айтайыкъ. Аллагъу таала Къуръанда булай айта (маънасы): «Сиз яхшы ишлерде ва Аллагъдан къоркъмакълыкъгъа элтеген ишлерде бир-биригизге кемеки болугъуз

ва амма гюнагъ ишлерде ва душманлыкъгъа элтеген ишлерде кемеки болмагъыз». Аллагъ бизге бирёв-бирёвге кемеки этигиз деп буюра, Аллагъны буйругъун этеген гиши Аллагъны разилигин ала.

4 БЕТ

АРСЛАНАЛИ ГЪАЖИ МОЛЛАЕВ,
ЯХСАЙ ЮРТНУ ИМАМЫ

Адиянгъпортну жамияты булан ёлугъув

2 БЕТ

Жамият гъаракатда ортакъчылыкъ

2 БЕТ

Параъиз илмудан китап

7 БЕТ

– Йылы сув булан намаз жувунмагъа яраймы?

8 БЕТ

Гъаж кыылмакъ учун ерлер артгъан

Бу йыл гъаж кыылмагъа сюеген-леге яхшы хабар гелген. 2017-нчи йылдан тутуп россиялыгъа артыкъ ерлер гёрсетилген. Гъали гъаж кыылмакъ учун бизин улкебизге 20500 ер берилген. Шолайлыкъ булан бу санав алдагъы ерине кыайтгъан ва 2014-нчи

йылда йимик болажакъ. Охувчулар да билеген йимик, 2015-нчи йылдан башлап квоталаны санаву 16400 ерге ерли тюшген болгъан. Шолай болгъанлыкъ Аль-Гъарам межитни уллу этив иш юрюлегени булан байлавлу болгъан.

Бабаярт бойдан

Адилянгыюртну жамияты булан ёлугъув

Февраль айны орталарында районну имамы Асгъабали гъажи Мурзаев Адилянгыюртну жамияты булан ёлукъгъан болгъан. Ерли халкъ рай-

онну имамы булан таныш болмагъа сююп, булай гиччирик жыйын онгаргъан болгъан. Ачыкъ лакъырны барышында юртну жамияты Асгъабали гъажиге тынлады, огыр тюрлю-тюрлю сорап берди. Адамлар аслу гъалда юртну масъалаларыны гъакъында сёз юрютдю. А.Мурзаев олагъа яхшы кюйде тынлады, сораплагъа жаваплар да кыайтарды, масъалаланы чечмеге болагъан кюйлени айтды, озыню пикрусун ачыкъ этди. Имам юртлулагъа кыайсы ишде де Ислам дин буюрагъан ёлда турмакны гъакъында айтды, шо ёл яшавдагъы бары да масъалаланы чечмеге бола, деп насигъат этди.

Школа-интернатны ишинде ортакъчылыкъ

Гетген айны ахырларында райондагъы 11 номерли школа-интернатда ата-аналар булангъы жыйын оыгерилди. Булай агъамиятлы, тарбиягъа бакъгъан ёлугъувдан районну имамы ягъада кыалмагъа сыймей, шонда ортакъчылыкъ этди. Артагъы вакътилерде интернетде болуп турагъан ишлер хыйлыланы талчыкъдыра, яшлагъа тиеген яны юрекдени ичин бушдурмай болмай. Шо саялы бу болмагъа болагъан кюркюнчлукъдан аман сакъланмакъ учун тийишли чаралар гёрюлмеге тарыкъ. Шолай чараланы бириси эстерилген школада «Интернетде аман сакъланмакъ учун» деген темагъа гёре юрюлдю. Асгъабали гъажи Мурзаев озыню сёйлевюнде тарбиягъа

айрыча агъамият берди.

– Тарбияны аслу кюрчюсю агълюде болдурула, – деди ол. – Эгер ата-ана авлетлерин Мугъаммат Пайхаммарны ульюгюсюнде оысдюрге болса, шо наслу ругъ якъдан сав болуп оысежек.

Уцмиюртда ваъза охулду

Дагъыстан муфтиятны республиканы темиркъазыкъ бойдагъы оыз вакили февраль айда Уцмиюртда болду ва жумагюн ерли халкъгъа ваъза-наси-гъат охууду. Агъмат гъажи Надырбегов этген ваъзасы «Аллагъгъа бакъгъан якъдагъы таза юреклик» деген темагъа багъышлангъан эди.

– Омырюбюзю боюнда бизин гъарибизни яшав сынай, – деди алим. – Тынч ва яхшы яшав, рагъат туруш, леззет, кеп чегив, олай да оызге нийматлар бар чы бар, тек аслу гъалда шолайлыкълар гери урулагъан болуп чыгъа. Есибиз Аллагъ гери урулагъан, гъа-

рам ишлерден сакъланмагъа болсакъ, ахыратда бизге уллу шабагъатлар бережегин билдирген. Шо саялы биз гъарибиз ойлашмагъа тарыкъбыз: не зат артыкъдыр – бу эки гюнлюк дюньямы яда даим яшавму?

Хасавюрт бойдан

Къарланюрт станцияда мажлис болду

Февраль айны 21-нде Хасавюрт районну Къарланюрт станциясында алим-лени мажлиси оытерилди. Юртлуланы алдында районну имамы Ражаб гъажи Ханмирзаев, муфтиятны Хасавюрт райондагъы вакили Алигъажи Сайитгъюсейнов ва оызге алимлер чыгъып сёйледи.

Оыз ваъзасында А.Сайитгъюсейнов Пайхаммарны оыр кыылыкъларыны гъакъында хабарлады. Олай да ярыкъландырыв ишни кыыйматлыгъыны эгерди.

«Билими ёкълугъундан бир-бир адамлар адатлагъа гёре яшай ва шолайлыкъ динден деп адашалар, – деди Алигъажи Сайитгъюсейнов. – Шо саялы ярыкъландырыв ишни уллу агъамияты

бар, неге тюгюл инсанни да, жамиятны бары да масъалалары авамлыкъдан геле. Бусурманман дейген гиши Ислам дин буюрагъан кюйде яшамагъа герекчи! Булай дегеним янгыз ибадат этив булан дазуланмай, ол адам яшавун бютюнлей дин гёрсетеген кюйде кюрмагъа тийишли».

Жыйылгъанланы булай берекетли мажлис оытергени булан кыутлай туруп, Р.Ханмирзаев районда ругъкыылыкъны артдырывгъа багъышлангъан ишни гъакъында айтды, оысюп гелеген наслуну гъалиги деввордеги кюркюнчлукъларындан аман сакъламкъны чакъырды.

«Жагыл адамланы арасындагъы оызге тарыкъсыз мердешлер аз йимик, оланы устыне гъали кыайдагъы яман, кюркюнчлукълар да кыошуду, – деди имам. – Шо оюнлар яшланы яшавун буза, оларын терс якъгъа бакъдыра, англавун буза. Бир-бирлери гъатта оыз оызон оылтюрмеге де чакъыра. Булайлыкъ яшланы тарбиялавунда уллу масъалалар баргъа, ата-аналар бугъар кыулакъсмагъа гереке бизге зент».

Пайхаммарны яшавуну гъакъында ваъза

Дагъыстанны ер-еринде динни гъакъында ваъза-насигъатлар этиле. Хасавюрт шагъарда да шолайлыкъ атив мердешге айлангъан ва гъар жума кыайсы буса да межитде шаритатгъа багъышлангъан лекциялар охула. Артагъы гюнлерде муфтиятны бу бойдагъы ярыкъландырыв бёлюкню ёлбашчысы Алигъажи Сайитгъюсейнов Хасавюртну Жума межитинде Пайхаммарны яшавуну гъакъында ваъза охууду.

«Аявлу къардашлар! Пайхаммарыбызны яшавуну, ону оыр кыылыкъларыны гъакъында айттайыкъ, эсте

алайыкъ, – деди ол. – Бу ачыкъ ульгюню гёз алдыбыздан тайдырмасакъ, бизге оыз хасиятларыбызны тюз этмеге, кыылыкъларыбызны тазаламагъа, шогъар ювукъ болмагъа ёл болажакъ. Мугъаммат Пайхаммар бары да якъдан алгъанда тетекейсиз инсан! Есибиз бизге ону рагъмусу гысапда бары да халкълагъа йиберген. Шолайлыкъ булан Яратгъаныбыз Оыз кыулларына рагъмулукъ билдире. Есибиз Аллагъ Къуръанда булай айта (маънасы): «Мен сени рагъмулукъ гысапда йибергенмен дюньялагъа» («аль-Анбия» сура, 107 аят).

Къаягент бойдан

Жамият гъаракатда ортакъчылыкъ

Февраль айда районну башчысы Магъамматэмин Гъажиев ёлбашчылыкъ этип, «Бизин участковыйибиз» деген форум оыгерилди. Шону ишинде районну имамы Аббас гъажи Гюсенов да ортакъчылыкъ этди. Бу генгешде хыйлы адамлар, ругъанилер, жамият чалышывчулар, юрт башчылар, ихтияр якълайгъан кыурумланы вакиллери бар эди.

Оыз сёйлевюнде А.Гюсенов ерли ругъанилер районда ругъярыкъландырыв ишге байлавлу этеген гъаракатыны гъакъында айтды, жыйынны темасына гёре таклифлерин де ачыкъ этди.

«Гъалиги кыыйнлы заманда арада хыйлы масъалалар тувулунгъан, – деди

имам. – Шоланы нечик чечмеге болагъаныбызны гъакъында Есибиз Аллагъны алдында жавап бермеге тюшежек, олай да адамланы алдында. Экстремизмни ва террорчулукъну алдын алмакъ учун ругъанилер де, гъакимият да бирче иш-лемеге герек, дагъы ёгъесе бу масъала чечилмес».

Борчну гъакъында

1 « Пайхаммарыбызны ۞ гъадисинде булай айтыла: «Садагъа береген гиши он зувап ала, борчгъа береген гиши буса он сегиз зувап ала» (Табарани). Башгъа гъадисде буса булай деп бар: «Борчгъа берген гиши гъар гюнюне садагъаны зувабын ала» (Гъаким). Борчгъа бермек булан адам шулай зуваплар ала.

Биз борчгъа алагъан заманда, шо борчну заманында къайтармагъа къаражакъбыз, деп юрегибизде негет этмеге герекбиз. Шолай этсек, Аллагъ да бизге кѳмек этежек. Пайхаммарыбыз ۞ булай айтгъан: «Ким адамлардан борч алса, шону алагъанда негети де болса, заманында къайтармагъа ва шону къайтарып болмай олюп гетсе, Аллагъ шону есине Озью къайтармагъа. Амма борчну алагъанда къайтарма негети болмаса, Аллагъ шону бузар» (Бухари). Ва ахыратда Аллагъ огъар айтма да айтажакъ: «Мени кълумну гъагъын Мен къайтармас деп тура эдингми?» Шо заман борчлу адамны яхшы амалларын бугъар бережек, яхшы амаллары болмаса, ону яман амалларын бугъар бережек» (Табарани).

Гѳремисиз, къардашларым, борчун къайтармагъанлагъа Аллагъу таала Къыяматгюн нечик адилли гъукму эте. О саялы борчдан тез кълумлагъа кълас этмеге герекбиз.

Саламат деген асгъаба айта: «Бир керен Пайхаммар ۞ булан олтуруп турагъанда, жаназа намаз кълмагъа бизин яныбызгъа бир олюню алып гелди. О заман Пайхаммарыбыз ۞: «Муну борчу бармы?» – деп сорады. «Ѳкъ» – деген заманда, Пайхаммарыбыз ۞, асгъабалар да булан бугъар жаназа намаз кълды. Сонг бираздан жаназа намаз кълмагъа бирдагъы олюню алып гелди. Пайхаммарыбыз ۞ дагъы да: «Муну борчу бармы?» – деп сорады. «Бар», – дегенде: «Шо борчун къайтармагъа бир зат да кългъанмы?» – деп сорагъан. «Уъч алтын акъча кългъан», – дегенде, Пайхаммарыбыз ۞ туруп бугъар да жаназа кълды. Бираздан жаназа кълмагъа уъчюнчю олюню алып гелди. Пайхаммарыбыз ۞: «Борчу бармы?» – деп бу гезик де сорады. «Бар», – дегенде: «Бир зат да кългъанмы шону къайтармагъа?», «Кългъан», – дегенде: «Буса сиз озыюгъу кългъыгъы жаназа намаз», – деп айтып, озыю буса огъар жаназа намаз кълмады» (Агъмад, Бухари, Насаи).

Къарагъыз къардашларым! Гъакъылы бар адам бу хабардан кѳп затны англалар. Тек Пайхаммарыбыз ۞ Ислам дин янгы гелгенде борчу бар адамгъа жаназа кълмагъан буса да, сонг кълмагъан болгъан.

Жундубну уланы Самурат деген асгъаба айта: «Бир керен Пайхаммарыбыз ۞ бизге де багъып: «Сизин арагъызда шулай бир тухумдан адам бармы?» – деп сорады. Бирѳв де жавап бермедиди. Сонг Пайхаммарыбыз ۞ бирдагъы керен: «Сизин арагъызда шулай тухумдан адам бармы?» – деп сорады. Тек экинчи керен де бирѳв де жавап бермедиди. Уъчюнчю керен сорагъан заманда, бир адам туруп: «Гъей Аллагъны Элчиси ۞ менмен шо тухумдан», – деп айтды. Сонг бугъар айып этип, Пайхаммарыбыз ۞ булай айтгъан: «Биринчи ва экинчи керен сорагъанда жавап бермеге не зат четим этди сагъа? Мен чи сизин яхшылыкъ булан туюл эсе эгермеймен. Сизин ѳлдашыгъыз борчу бар саялы, женнетни кълпуну алдында токътагъан, шону билдирме сие эдим сизге. Шону борчун къайтарыгъыз» (Абу Давуд).

Гѳремисиз къардашларым, борчу саялы женнетте гирмеген. Пайхаммарыбыз ۞ шону билдирген. Биз бусурман болгъан сонг, Аллагъгъа да, Къыямат гюнге де инангъан сонг, борчу бар туруп парахат яшап боларбызмы? Аллагъны ѳлунда оылген шагъитни де гъатта борчу гечилмей. Пайхаммарыбыз ۞ булай айтгъан: «Шагъитни борчдан кългъы бары да гюнагълары гечиледир» (Агъмад, Муслим). О саялы борчдан тез кълумлагъа герек. Борчу бар адамны садагъасын да Аллагъ кълбул этмей. Пайхаммарыбыз ۞: «Агълосюню гъажаты бар туруп яда борчу бар туруп, этген садагъа кълбул болмас», – деп айтгъан (Бухари). Мисал учун биревню борчу бар, ва шону къайтармагъан заманы

гелди, шо адамны не садагъа этмеге, не кълумманлыкъ, яда гъакъакъ соймагъа, яда гъажгъа бармагъа ихтияры ѳкъ. Инг башлап ол адам шо борчун кългъан заман гелмеген буса, ва шо заман гелгенде кългъан болажакъ буса, шолай заман кълумманлыкъ, гъакъакъ соймагъа да ярай.

Къарагъыз Пайхаммарыбызны ۞ асгъабасы Алиге: «Сен биревден де кълумманмысан?» – деп сорагъан заманда, ол: «Борчуну кългъан герек адамдан кълумман», – деп айтгъан. Игитлини игити Али кълумман болгъан! Биз неге кълумманмайбыз, неге туюл де шону гюнагъын англамайбыз, яда англамайгъан болабыз. Нечик ажайып амаллы адамлар барны бу гюнлерде биз барыбыз да гѳребиз, эшитебиз. Шолайлар бир-бирин кългъанай, инжите, борчун кългъанмай, ювукъ ювукъдан, кълумман кълуммандан айрыла, борч саялы татувсузлукълар бола. Эс тапмагъа заман гелген, геч болгъунча борчларыбызны кългъанайыкъ, кълумманларым.

Пайхаммарыбыз ۞ булай дуа эте болгъан: «Аллагъумма инни азузу бика миналь куфри вад дайни» («Гъей Аллагъым, мен Сени булан сакъланаман капирикден де, борчдан да»). Бирев: «Гъей Аллагъны Элчиси ۞, капирикни борч булан тенг этемисен?», – деп сорагъан болгъан. Пайхаммарыбыз ۞: «Этемен», – деген (Насаи, Гъаким). Ончакъы сыйлы Пайхаммарыбыз ۞ озыю капирикден ва борчдан сакъласын, деп Аллагъдан тилей болгъан. Бизге де тийишли туюлму, Аллагъдан шолай тилемеге? Шолай тилесек, борчларыбыздан кълумманлагъа Аллагъ бизге кѳмек этежек.

Бир гиши Пайхаммарыбызгъа ۞ гелип: «Васият эт», – деп тилеген болгъан. Бугъар Пайхаммарыбыз ۞ озыю ичинде дюнъяны да, ахыратны да яхшылыкъ бар гиччирек васият этген. Бугъар: «Сен гюнагъланы аз эт, озыю сагъа энгил болар, борчну да аз эт, озыю кългъа, парахат кългъа яшарсан», – деп айтгъан (Байгъакъи). Гюнагъланы аз эт дегенде, гюнагъ этмеге ярай, аз эте бусанг деген маъна туюл, муну маънасы, бажарыла туруп гюнагъ этме, этип кълумман да, тез гълкълонуп товба эт деген маъна.

Кълумманларым, борчгъа алагъанлар бары да бир йимик де болмайлар. Бирлериди гертиден де борчун кългъан болмайгъан гългъа туюшелер. Гъали шу ерде шо борчну гечип кълумманлыкъны гъакъында бираз айтайым. Неге туюл де бизин арабызда кѳплер бар борчун гечип кългъан. Шолар Аллагъ яныннан нечик зувап да, даража да алагъанны гъакъында айтайым. Пайхаммарыбыз ۞ булай айтгъан: «Ким Къыямат гюнню кългъанлыкъларындан Аллагъ озыю кълуммангъан сие буса, кълумманлыкълары туюшген адамгъа кѳмек этсин яда озыюне борчлу адамны гечсин», – деген (Муслим). Дагъы да Пайхаммарыбыз ۞: «Адамлагъа борчгъа береген бир адам болгъан. Сонг шо борчну кългъан заманы гелгенде, бу озыю кълуммангъа шуну борчну алмагъа артындан йиберегенде, огъар булай деп буюргъан болгъан: «Эгер де сен баргъанда, шо адам борчун кългъан болмай буса, сен шо адамны кълумман, мен шондан гечемен. Аллагъ да бизин гечер бугъай, биз де гечсек». Борчну еси шулай айта болгъан. Бу адам олюп, Аллагъгъа ѳлукългъанда, Аллагъ да муну гечген», – деп хабарлагъан (Бухари, Муслим).

Аллагъ учун, деп айтып, борчун кългъан болмайгъан адамдан энгил этейим деп шулай гечсе, Аллагъ да шону гечежек.

Дагъы да Пайхаммарыбыз ۞ булай айтгъан: «Ким борчлу адамгъа заман берсе яда борчун гечип кългъа, Аллагъу таала шо адамны дагъы салкълумманлыкълары ѳкъ гюн Аршны салкълумманлыкъларына салар» (Агъмад, Муслим, Тирмизи).

Гъюрметли дин кълумманларым ва кълумманларым! Шунда Пайхаммарыбызны ۞ эстерилген сѳзлерине яхшы кългъа тергев берейиклер, неге туюл де борч яман зат. Борчлар булан Аллагъгъа ѳлукългъанча шолардан кълумманлагъа шу дюнъяда кълас этейик. Аллагъ барыбызгъа да динибизни туюл кългъа юрютмеге кѳмек этсин. Амин.

Озью оыр гѳрегенлеге насигъат

1 « Бир гезик Мухиддин аль-Араби дейген шайх булан булай иш болгъан. Ол гемеге минип, сапар этмеге айланагъанда, гючлю ел чыгып, денгизде ала-пелекет башлана. Ол: «Кѳл, тын, сени уъстунгъа билимни денгиз-дериясы бар!» – дей. Ону сѳзлеринден сонг денгиз парахат бола ва ондан бир уллу гългъан чыгып, шайхгъа булай айта: «Гъей Мухиддин, мен сагъа бир сорав берермен, сен шогъар жавап берсенг, алим боларсан, бермесенг – авамсан». Ол: «Не соравдыр?» – дей.

Гългъан булай узата: «Эгер Аллагъ кълумман эрин башгъа бир затгъа айландырса (адамгъа туюл), ону ид вакългъа не заман болгъунча узатылажакъ: эри оылген кълумманлыкълары йимикми яда айрылып алгъан кълумманлыкълары йимикми?»

Шайх не айтагъанни билмеген. Шо заман гългъан: «Эгер сен мени озыюне шайх-насигъатчы этип алсанг, мен сагъа шо соравгъа жавап берермен», – деген. Алим рази бола ва гългъан булай англать бере: «Эгер эрни жаны баргъа айландырылгъан буса, кълумманлыкълары ид вакългъа айрылгъан гългъан болдура. Ону жаны ѳкъ затгъа айландырылгъан буса, кълумманлыкълары эри оылген йимик ид вакългъа сакълалар». Бу ишден сонг лап оылгенче шайх Мухиддинден ол билимни адам экенге шегин де билдирген деп эшитмеген.

Айтмагъа болар йимик булай сѳзлени гъакъында ойландыра кълумман: «Эгер пеленче адам мен ону алдында саламатлыкълары ва баш ийгенлик гѳрсетгенде, ол оыктем болардан кълумманлыкълары эдим буса, мен шолай этер эдим». Бу сѳзлерде озыю оыр гѳрегенлик лап уллу даражада. Неге туюл, дин кълуммангъан

сен озыюне оыр гѳресен ва сонг ону даражасына тѳбен туюшесен.

Аллагъны сезгенлени саламатлыкъларыны гъакъында айтса, оларда озыю оыр гѳрегенлик ѳкъ, неге туюл олар озылени ругъ даражасын кимесе башгъа бусурманлыкъларындан эсе артыкъ гѳрмей. Гюнагъ этивден сакълангъан пайхаммарлар да, Есибиз Аллагъдан озылени шайтандан ва тажжалны пелекетинден сакъланмакъны тилей болгъан. Бизин бийибиз Али аль-Хаввас булай айта болгъан: «Тажжалны пелекети – ону заманына кълумманлыкълар ол озыю худай этип белгилегенде адамлар шону мюкюр этивден кълуммангъа». Гъадисде булай айтыла: «Есибиз Аллагъ айтгъан (маънасы): «Уллулукълары ва оыктемлик – Мени опурагълары (демек, янгълары Аллагъгъа хас хасият-

лар). Ким шоланы Менден чечмеге суйсе, Мен шону ѳкъ этермен».

Гъей бусурманлар, кимге буса да суд гесмекден сакълангълары. Гертиден де, Есибиз Аллагъны кълумманлыкълары пачалары бар, олай да пача келпелдеги кълумманлыкълары да бар. Есибиз Аллагъ Озыю алдында кълумман кълумман опуракълары (убудийя) гийдиреген ва ону гѳзюнден кълуммангъа да кълумман этип, тек айланадагълары ону пача даражагъа гѳтереген кълумман кѳп бола. Билигиз, ким озыюне напыс пиръавуннукиден яхшы деп ойландыра буса, шо озыю оыр гѳрген бола. Напсдан артыкъ ѳкъдур борч тѳлевю артыкъ саламатлыкълары. Шайтандан артыкъ душман ѳкъдур. Озыю шагъатлардан артыкъ гючлю оычешивчю ѳкъдур. Есибиз гѳрсетеген кѳмекни озыю оыр гѳрлю йимик бир зат да арек этмейдир, неге туюл янгур сув туюлукълары жыйыла, тав башда жыйылмай. ►► 6

Дин – насигъатдыр

1 « Насигъат берген адам сакъламагъа герекли эдеплер бар. Шолагъа булар гире:

1.Негет гъакъ юректен болмакълыкъ – негетни Аллагъ учун этмек, белгили болмакъ яда ачувун басылтмакъ учун туюл.

2.Насигъатны яшыртгъын этмек, арагъа салмайлы, неге туюл ачыкъдан этсе, шо айыплав болар.

3.Насигъат этегенде йымышакълыкъ ва рагъмулукъ гёрсетмек, насигъат берилген адамны хатири къалмас учун.

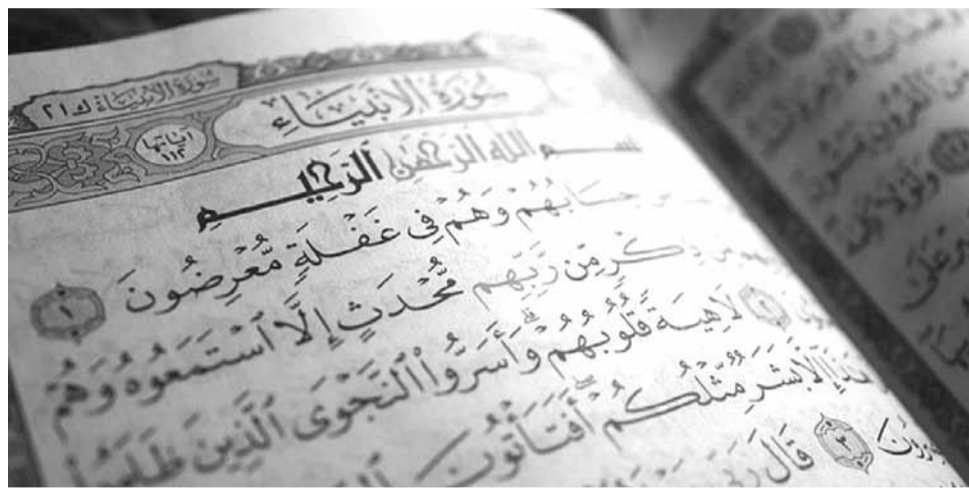
4.Насигъат берген гиши, Есибиз Аллагъны ачувун чыгъартмас учун, айтагъангъа герё оъзю де этмеге герек. Яратгъаныбыз Къуръанда булай айта (маънасы): «Нъей инангъанлар, неге сиз оъзюгюз этмейгенни айтагъанда Аллагъны уллу ачуву чыгъа» («Ас-Сафф» деген сура, 2-3 аятлар). Лап тарыкълы насигъат – напсына насигъат этив: напсына этилген насигъат Есибизни валилерин инкар этмекден, шондан таба яманлыкълар ва кётюр болувдан сакъланывну болдурмакъ. Эгер инсан валилени оъзюню авамлыгъындан гери ура буса, инг башлап шо гезик ол тарыкълы билимлер алмагъа тарыкъ: валилени яшавуну, ибадатыны, насигъатларыны гъакъындагъы герти алимлени китаплары охумагъа герек. Неге туюл билмейгенин инкар этмеге огъар гери урула.

Есибиз Аллагъ Къуръанда булай айта (маънасы): «Оъ зюнг билмейгенинге гёре юрюме, неге туюл, гертиден де, къулакъларынг, гёзлеринг ва юрегинг – олар барысы да сени жавапгъа тартажакъ» («Аль-Исра» деген сура, 36-нчы аят). Демек, оъзюнг билмейген затгъа гёре юрюмеге ярамай. Гертиден де, Яратгъаныбыз Аллагъ сенден эсгерилген санларынг этген гъар иш саялы соражакъ. Натижада иш булай уьч гъасилге геле: оъзюнг шекленмейген ва шо гъакъыкът деп инангъан затгъа

гёре юрю; ялгъан деп ачыкъ затдан да арек бол; шеклене бусанг, билегенге сора.

Къол алыв

Билигиз, асгъабаланы арасында ёлугъагъанда да, савболлашагъанда да бир-бирини къоллары алагъан адат болгъан. Пайхаммар ﷺ булай айтгъан: «Бир-биригизни къолларыгъызны алыгъыз, шо оьчлюкню басылта». Олай да Аллагъны Элчиси ﷺ булай айтгъан:

«Кол алыв саламлашывну тетекейсиз эте, алагъанда да онг къолну алмагъа тийишли».

Ондан къайры, Пайхаммарны ﷺ булай сёзлери де бар: «Биринчилей къулакъларгъан адам Ибрагъим пайхаммар болгъан, ондан алда саламлашагъанда ёлукъгъанлар бир-бирин баш игив булан къаршылай. Ислам буса къол алывну гелтирген». Башгъа гъадисде булай айтыла: «Эки бусурман гиши ёлугъуп, бир-бирини къоллары алып, Аллагъгъа макътав да этип, Есибизге гюнагъларындан гечсин деп тилесе, Аллагъ оланы экисини де гюнагъларны гечер». Аллагъны Элчиси ﷺ булай айтгъан: «Эгер эки бусурман ёлугъуп, оланы бириси башгъасына салам берсе, шолардан танышына ачыкъ юзлюсю Аллагъ

учун лап суйкюмлюсю. Бир-бирини къоллары алагъанда олагъа Аллагъны юз рагъмусу тюшежек, токъсаны биринчи салам бергенине ва онаву башгъасына».

Ата-анагъа яхшы янашыв

Бусурманлар, билигиз, гъашыкъ Пайхаммарыбыз ﷺ бизге билдирген кюйде, лап уллу яхшылыкъ – ата-анасы сюегенлер булан къатнавну юрютмек. Ата-анагъа тынглавсуз болмакъ, оланы

ню сёзлерин айтма, гъатта «уф» йимик сёзни де айтма». Олар этеген ишни этмеге кьой ва олагъа лайыкълы ва йымышакъ янаш. Олагъа тетекейли янаш, рагъмулукъны гёрсет ва булай алгъыш тиле: «Гъей, мени Есим! Мени гиччи заманында олар магъа рагъмулу янеашагъанда йимик. Сен де шоллагъа шо кюйде рагъмулу янаш!» («Аль-Исра» деген сура, 23-34-нчы аятлар).

Есибиз Аллагъ гъакъылбалыкъ чагъына этишген ва оъзюн юрютуп болагъан гъар адамгъа (мукаллаф) янгыз Оъзюне сужда къылмагъа буюргъан ва шону ата-анагъа яхшылыкъ этмек булан байлагъан.

Шо эки де буйрукъ бир-бири булан нечик байлангъан дагъы? Дюньягъа бизин гелмеклигини, олай да бизин оьсдюргени гъакъ герти себеби янгыз Аллагъ болгъаны йимик, шо кюйде ата-ана да бизин тувмакълыгъыбызны ва тарбиябызны гёрюнеген себебидир. Есибиз Аллагъны яратывчу, уллулугъу (худайлыгъы) ва инсангъа бакъгъан якъдагъы рагъмулугъу инг башлап ата-аналарыбыздан ачыкъ бола. Шо саялы Пайхаммар ﷺ булай айта болгъан: «Ата-анагъа яхшылыкъ эхтмек намаздан, ораза тутувдан, уллу ва гиччи гъаж къылывдан ва Аллагъны ёлунда къазават этивден артыкъ».

Ата-анагъа бакъгъан якъда яхшылыкъ билдирмек олар уллу болгъан булан бирден-бир арта, неге туюл чагъына этишгенде олар яхшылыкъда бек гъажатлы бола.

Шо саялы ата-анагъа «уф» деп айтма да гери урула. Суймейгенликни гёрсетегенде адамлар айтагъан шо лап азы. Ибн Аббас булай айтгъан: «Эгер суймейгенликни белгилейген «уф» деген сёзден де азы болгъан эди буса, Яратгъаныбыз шону де гери урар эди».

ДАГЪЫСТАННЫ МУФТИСИ ШАЙХ
АГЪМАТ ГЪАЖИ АБДУЛАЕВНИ
«БЛАГОНРАВИЕ ПРАВЕДНИКОВ»
ДЕГЕН КИТАБЫНДАН

НАСИГЪАТ

Оъзюн оьр гёрегенлеге насигъат

3 « Шо кепдеги гъал хохайханланы юреклринде де бола: рагъмулукъ оланы юреклринден гете ва саламатлыланы юреклерине синге.

Хохайгъанлар деп арив ва исбайы гийинегенлер саналмай, гъакъыкътны къабул этмейгенлер санала. Пайхаммар ﷺ булай айтгъан: «Оъзюн оьр тутув – гъакъыкътны сансымайгъанлыкъ», демек гертини къабул этмейгенлик ва адамлагъа оьрден къарав. Амма оъзюн оьр тутув янгыз оьр къуллукъларда ишлейген ва бай адамлагъа хас хасият туюл. Бир-бирде шо хасият ашамагъа ашы ёкъларда да ёлугъа. Оьктемлик кёмек этмей, пуршав этсе туюл. Неге туюл Есибиз Яратгъан жанлагъа оьрден къарав бола.

Бил, гюнагъ этегенлер нечик эрши ва пасат иш эте буса да, сен оъзюнгю олардан оьр гёрмеге герекмейсен. Эгер мюрит оъзюн итден яда жибинден оьр гёре буса, ол уллу адамланы (шайхланы) тетекейсизликлеринден магърюм къалгъан. Гюнагъ этегенлеге ачувланмагъа ярай, олар гъакъыкътны къоюп, ялгъанны артына тюшген ва Есибиз Аллагъны ёлундан тайышгъан саялы. Балики, гюнагъ этегенлер гъёкюнуп, товба этип, Аллагъ да оланы гечип, оланы гъалы бизинкиден яхшы болмагъа болур. Аш-Шаарани оъзюню муаллими Али аль-Хаввасгъа : «Билимиме гёре юрюйген алим де болуп, авамдан ва пасыкъдан оъзюню тебен даражада гъисап этмек учун не этейим?» – деп сорагъан болгъан. Муаллим огъар булай жавап берген: «Гертиден де, адамланы бир-биринден артыкълыгъы оланы бар-барлыгъында (къаркъараларында) туюл, олоаны хасиятлары-

да. Есибиз Аллагъны булай сёзлерини гъакъында ойлашып къара (маънасы): «Гъей Пайхаммар ﷺ айт: мен де сизин йимик адамман, магъа вагъю тюшюрюле» («Аль-Къагъф» сура, 110- аят). Есибиз Аллагъ адамланы да Пайхаммарны ﷺ да арасында башгъалыкълар этмеген, вагъюдан ва Яратгъаныбызны алдында таби болувдан къайры (шо таби болув учун бары да адамлар яратылма да яратылгъан). Шондан англашылагъан кюйде, адамланы бир-бирини алдындагъы менлиги алышынмайгъан затларда бола. Билимлер ва адамны гъалы буса алышына». Шо саялы, гъей бусурман, сени билим-сиз кьойса, авамдан оъзюнгю оьр гёргенлигинг таяжакъ.

Муса пайхаммарны къырында экев оьзлени айтылгъан тухумлары булан макътана болгъан. Оланы бириси: «Мен пеленчемен, пеленчени уланыман», – деп айтып ата-бабаларыны тогуьз атасына ерли атларынг айтгъан. Шо заман Есибиз Аллагъ Муса пайхаммаргъа булай вагъю этген: «Айт огъар: «Сени бары да тогуьз атанг жагъаннемде яллай, сен де оланы онунчусу болажакъсан».

Билигиз, асил хасиятлы адамлагъа уьч мердеш хас: биринчиси – олар гъажатлылагъа акъчасын харжламагъа сюе; экинчиси – осал бусурманлагъа кёмек этмеге; уьчюнчюсю – адамлар гелтиреген къыйынлыкъларгъа чыдамлы ва саламатлы болмагъа сюе. Абу Сайит Пайхаммар ﷺ айтгъан сёзлени тапшура: «Рагъмулу Аллагъны алимлери – саламатлыкъларны ва сабурулукъну есилери. Пачаланы алимлери буса – оьктемликни ва хохайлыкъларны есилери».

Олай да булай айтылгъан: «Саламатлыкъ – адам-

лар гюллемейген яхшылыкъ. Оъзюн оьр гёрегенлик – адамлар языкъсынмайгъан балагъ. Адамны оьрлюгю – ону саламатлыгъында, ону хохайлыкъда излейгенлер шону бир заманда да тапмас».

Аллагъны Элчиси ﷺ булай айтгъан: «Оъзюн адамлар оьр этгенни сюеген гиши жагъаннемде оъзюне ер онгарсын». Сыйлы адамлардан олар янгыз саламатлыгъына гёре адамланы оьр этежекте сёз алгъан болгъан. Шо саялы бары да макътавгъа ва гъюрметге янгыз Яратгъаныбызгъа таби болгъан ва адамланы алдында да саламатлылар лайыкълы.

Бийибиз Абдулкадир Жилани булай айта болгъан: «Мен Аллагъны англав-тюшюнювге гечеги юхусузлукъгъа ва гюндюз ораза тутулагъа гёре этишмедим. Мен шолалыкъларгъа чомартлыкъларны, саламатлыкъларны, гъакъ юрекликни, Есибизге тебен болувну тили булан ял барагъанлыкъларны, Есибиз Аллагъны рагъмулугъун ва яхшылыгъын англайгъанлыкъларны ва оьз гючюме таянмайгъанлыкъларны яхшылыгъындан этишдим».

Саламатлыкъларны есилерине Яратгъаныбыз Оъзюне ювукъ болмагъа имканлыкъ бере. Пайхаммар ﷺ булай айтгъан: «Кимге буса да Аллагъны рагъмулугъу тюшсе, шо саламатлы болур». Рагъмулу Есибизни къайсы буса да къулу башгъагъа зулму эте яда эришивлюклер юрюте буса, шолалылагъа Яратгъаныбызны рагъмусу тиймегенни англашыла.

ДАГЪЫСТАННЫ МУФТИСИ ШАЙХ
АГЪМАТ ГЪАЖИ АБДУЛАЕВНИ
«БЛАГОНРАВИЕ ПРАВЕДНИКОВ»
ДЕГЕН КИТАБЫНДАН

– Инимни къатынына тийсе, намаз жувунгъаны бузуламы?

– Бузула, неге туюл инисини-агъасыны къатыны магърам деп саналагъанланы арасына гирмей. Магърам деп айтыла ювукъ кърдашлар, олар булан уйленмек гери урула ва шоланы арасына эргиши учун анасы, улланасы, эгечиси, кызардашы, кызы, авлетини кызы гире. Олагъа тийсе эргишини намаз жувунгъаны бузулмай, калган гезиклерде буса, бизин мазгъапгъа гере намаз жувунгъаны бузула, эгер къркърарасыны гёнюне тийсе.

– Йылы сув булан намаз жувунмагъа яраймы?

– Йылы сув булан намаз жувунмагъа ярай, тек артык бек исси сувну кьолламаса яхшы.

– Адамны жаны жагъаннемге тюссе, сонг къачан буса да женнетге чыкмагъа боламы?

– Жагъаннем – Есибиз Аллагъ адамлардан ва жинлерден болган иманы ёкъ яда тынглавсуз болган кьулларын адилли кюйде такъсыр ва жаза учун яратган ери. Гюнагълы бусурманлар, Сорав алынагъан гюн яхшы амалларындан эсе яман ишлери мизан терезелерде авур тартса, Есибизни адилли гьукмусу булан жагъаннемге йибериле. Онда олар этген гюнагъларыны авурлугъуна гере къалажакъ. Гюнагъларындан чайылган сонг, Яратгъаныбызны рагъмулугъу булан женнетге гийирележек.

– Эри учун къатынгъа ягъынмагъа яраймы?

– Эрини ярамакъ учун къатынгъа ягъынмагъа ярай, суннет де дюр. Амма озгелеге ярамакъ учун яда эрге бармагъан, бойдакъ тиштайпалагъа ягъынмагъа ярамай.

– Нечик ва къайсы заманда зуха намаз къылына?

– Бу соравгъа жавап бергенче инг башап Табарани етишдирген Пайхаммарны ﷺ бу сёзлерин айтма ярар: «Женнетде «зуха» деп аты булангъы кьапулар бар. Сорав алынагъан гюн Аллагъны атындан бир малайик булай деп чакъырыв этежек: «Гъей, зуха намазны яхшы кюйде къылмагъа къаст этген Аллагъны кьулары, сиз къайдасыз? Бу сизин кьапуларыгъыз, гиригиз олардан Аллагъны рагъмулугъу булан!» Шо саялы Пайхаммарны ﷺ бу суннетине тийишли абурсуз янашмакъ тюз болмас. Шо нечик къылына дагъы? Ону къылмагъа бир четимлик де ёкъ. Эки ракаатлыкъ намаз къылмакъ таманлыкъ эте, алдында суннет зуха намазгъа деп негет де тутуп. Эки ракаат – ап аз болжалы, дёрт, алты, сегиз де этмеге ярай ракаатланы санавун, лап кёбю 12 ракаат. О къылынагъан заманыны гъакъында да агайыкъ. Гюн чыкыган сонг гюнеш ерден 3,5 метрге ювукъ гёгерилген сонг зуха намазны къылмагъа ярайган заман санала. Тюш намазны заманы етишгенде буса, зуха намазны къылагъан заманы бите.

– Къатынгишилеге жамият намазны эргишисиз къылмагъа яраймы?

– Къатынгишилер жамият намазны эргишисиз къылмагъа бола, шоллай яхшы да дюр. Имамлыкъны юрютеген къатынгиши сьдраны ортасында да болуп, аякыны оылчевюнде алда турмагъа тийишли.

– Йыламакъ гюнагъ санала деп эшитген эдим. Шо тюзю?

– Йыламакъ гюнагъ туюл, неге десе Аллагъны Элчиси ﷺ озю де, асгъабалар да Аллагъдан кьоркьуп да, тас этивлени ва айрывланы ачылыгъындан да йылайган гезиклер болган. Пайхаммар ﷺ анасыны кьабуруну устюне гелгенде гёзьяш текген болган, онда болганлар да шо заман йылагъанлар. Амма агъ уруп йыламакъ, оьпкелевлер этип сарнамакъ, кычырмакъ Ислам дин булан гертиден де гери урула. Неге туюл бары да болагъан ишлер Аллагъны ихтиярына гере болагъан саялы, Есибиз йиберген негер де чыдамлыкъ этип болмагъа тарыкъ.

Аявлу охувчулар, "Мобильный байлавлукъ" деген рубрикабызгъа SMS-лер геле. Тюнде шоланы беребиз. Шолагъа сиз де язмагъа боласыз.

Бизин номерибиз:
8-928-800-01-97

– Эрим намаз къылмай буса не этмеге боламан?

– Оьзюгюзден гъасил болагъан бары да затны этип, ол озю намаз къылывну агъамиятлыкъын англап, намазлыкъгъа эре тургъанны гъайын этмеге тарыкъ. Озокъда, ону гъакъында Есибиз Аллагъгъа тилеклер, дуа этмеге тарыкъ, ол гюнагъланы кююп, тюз ёлгъа туюшгени гъакъында токътамай алгъыш эте турмагъа пайдалы ва натижалы болур.

– Айрылган сонг, къайтарып шо адамгъа эрге чыкмагъа яраймы?

– Айрылган сонг, шо адамгъа янгъдан эрге чыкмагъа бола, тек шо учун бир-бир шартлар болмагъа тарыкъ. Эгер айрылыв сёзлер, салыв уь керен айтылган буса яда учевю де бирче айтылган буса, шо адамгъа янгъдан эрге бармакъ учун, ол тиштайпа башгъа гишиге эрге чыкмагъа, ювукълукъ этмеге тарыкъ. Сонг олар айрылса яда эри гечинсе, тарыкълы заман гетип (идда деп айтыла – уь ай он гюн), шо къатын алдагъы эрине янгъдан кьошулмагъа бола. Амма айрылыв, салыв бир яда эки керен этилген буса, эр-къатынгъа кьошулмакъ учун, эри ону гери къайтарса таманлыкъ эте. Шоллай, бир яда эки керен айырыв сёзлер айтылганда, идда да оьтмеген буса, янгъдан кьошулмакъ учун гебин къыйыв этилмеге борч туюл. Эгер де айрылыв сёзлер бир яда эки керен айтылып, идданы заманы да чыкыган буса, эр-къатынгъа къайтарып кьошулмакъ учун гебин къыйывны бары да адатларын янгъдан толу кюйде этмеге тарыкъ.

Рузнама

Апрель

Гюн лер	Эргенги	Гюн тувув	Тюш	Экинни яссы	Ахшам	Яссы
1	03:53	05:31	11:56	15:29	18:17	19:47
2	03:51	05:29	11:55	15:30	18:18	19:48
4	03:47	05:25	11:55	15:31	18:21	19:51
6	03:43	05:22	11:54	15:32	18:23	19:53
8	03:39	05:18	11:53	15:33	18:25	19:55
10	03:35	05:15	11:53	15:34	18:28	19:58
12	03:31	05:12	11:52	15:34	18:30	20:00
14	03:27	05:08	11:52	15:35	18:32	20:02
16	03:23	05:05	11:51	15:36	18:34	20:04
18	03:18	05:02	11:51	15:37	18:37	20:07
20	03:14	04:59	11:51	15:38	18:39	20:09
22	03:10	04:56	11:50	15:39	18:41	20:11
24	03:06	04:52	11:50	15:39	18:44	20:14
26	03:02	04:49	11:49	15:40	18:46	20:16
28	02:58	04:47	11:49	15:41	18:48	20:18
30	02:54	04:44	11:49	15:42	18:51	20:21

Учредитель

Благотворительный фонд «Путь». Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редакционный совет

Председатель редакционного совета муфтий РД Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ

Главный редактор

Абдул-Азиз МИЧИГИШЕВ

Канонический редактор

Абдулла АДЖИМОЛЛАЕВ

Дизайн, вёрстка

Мухаммад МУХИДДИНОВ
Иса ОМАРОВ

Менеджер

Абдусабир АХМЕДОВ

Газета зарегистрирована Федеральной службой по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций.

Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 77-42079 от 24

сентября 2010 г.

Индекс 51325

При перепечатке ссылка обязательна.

Набрано и сверстано на компьютерной

базе газеты «Ас-Салам».

Отпечатано в ООО «Дом печати»

по адресу: пр-т Акушинского, 20.

Заказ № _____

Сдано в печать:

(график) 28 февраля 2017 г. в 18:00

(факт) 28 февраля 2017 г. в 18:00

Тираж 2 550 экз.

Адрес редакции:

367027, РД, г. Махачкала, проспект Акушинского, 5-я линия, 19. Телефон редакции: 8-928-530-59-70.

Подписка и доставка по г. Махачкале: 914-222. по Республике Дагестан: 8-988-699-28-24.

E-mail: assalamweb@gmail.com

www.assalam.ru